

2. Кашанина Т. В. Юридическая техника: учебник. Москва: Норма. 2011. 496 с.

3. Легка О. В. Взаємозв'язок правозастосовної техніки з іншими видами юридичної техніки. *Науковий вісник Дніпропетровського держ. ун-ту внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 23–29.

4. Погребняк С. П. Вимоги до нормативно-правових актів, що впливають з принципу правової визначеності. *Вісник Академії правових наук України*. 2005. № 3(42). С. 42–53.

5. Сидорчук И. П. Доступность законодательства как условие реализации прав и свобод граждан. *Механизм правового регулирования общественных отношений: теория и практика*. 2008. С. 66–68.

6. Цивилистические правовые традиции под вопросом. По поводу докладов Doing Business Всемирного банка: перевод с французского. Москва: Волтерс Клувер, 2007. С. 184.

7. Червяковский А. В. Факторы, влияющие на доступность кодифицированных актов. *Кодификация законодательства: теория, практика, техника*. Новгород, 2009. С. 381–391.

УДК 351. 751

Ірина Вікторівна ПАНОВА,

завідувач кафедри правоохоронної діяльності та поліціїсти факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4325-5428>

Владислав Віталійович СОЛОВЙОВ,

студент факультету №6 Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

На шляху Європейського розвитку Української держави важливими питаннями залишається дійсне дотримання прав і свобод людини та громадянина Національною поліцією України. Це насамперед обумовлюється реформуванням органів Національної поліції України, проведенням операції об'єднаних сил на сході України, економічним та навіть політичним становищем держави. Права і свободи людини – це формально визначені та юридично гарантовані державою та Міжнародною спільнотою можливості людини, користуватися соціальними благами, зокрема (матеріальними та духовними), які визнаються невід'ємними, та без яких в цілому неможлива оптимальна життєдіяльність її як людини, розвиток її індивідуальних здібностей. Таким чином, права людини є універсальними, невід'ємними та юридично гарантованими.

Правовий механізм дотримання прав і свобод людини та громадянина визначається насамперед Конституцією України, тож органи Національної поліції України під час виконання свої завдань, повинні забезпечувати та сприяти реалізації прав і свобод людини та громадянина, надавати допомогу, та

ніяким чином не призводити до обмежень та порушень основоположних прав і свобод, крім випадків визначених чинним законодавством, коли такі порушення і обмеження є безпосередньо необхідними. На жаль, порушення прав і свобод людини та громадянина Національною поліцією України проявляється в багатьох сферах їх діяльності, зокрема: під час охорони публічної безпеки і порядку; під час протидії злочинності; при застосуванні примусових заходів, таких як фізичний вплив (сила) та інших спеціальних засобів, які не відповідають обставині їх застосування; при незаконному затриманні без поважних на те підстав, що в свою чергу обмежує свободу на вільне пересування людини та громадянина; безпідставна поверхнева перевірка та огляд; при незаконному зупиненні транспортного засобу та позбавлення прав водія транспортного засобу; при незаконному проникненні до житла або іншого володіння людини, без крайньої на те необхідності; при взяті відношення за ознаками расової приналежності, кольору шкірі; на сьогодні гострою проблемою також є катування та нелюдське поводження, що принижує честь і гідність людини та громадянина. Наведений перелік не є вичерпним, та дає тільки загальне уявлення про порушення гарантованих прав і свобод людини та громадянина працівниками поліції. Крім того офіційні результати соціологічних опитувань по рівню довіри населення до органів Національної поліції України свідчать, що тільки кожен третій громадянин довіряє поліції. Опитування було проведено протягом листопада-грудня 2018 року, участь взяли 19, 5 тисяч респондентів (1).

Такий невеликий показник довіри населення до органів Національної поліції України, обумовлюється тим, що працівники поліції певним чином недотримуються визначених законодавчих стандартів, зокрема Міжнародних що регламентують їхню діяльність щодо належного дотримання та забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Також керівним Міжнародним документом в діяльності органів Національної поліції України є Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1979 р., зокрема ст. 3 закріплює, що посадові особи з підтримання правопорядку можуть застосовувати силу тільки в разі крайньої необхідності і в тій мірі, в якій це потрібно для виконання їх обов'язків (2).

Тому важливим аспектом в діяльності органів Національної поліції України повинно стати запровадження дієвого механізму щодо дійсного дотримання і безумовного виконання законодавчих приписів та Міжнародних стандартів, та певним чином сприяння в реалізації невід'ємних прав і свобод людини та громадянина, для того щоб надалі була взаємодія поліції з суспільством. Важливим також є те, що відповідно до чинного законодавства обмеження прав і свобод людини має допускатися виключно на тих підставах і в порядку, які визначені Конституцією та законами України, за нагальної необхідності та в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції. Варто зазначити, що з метою забезпечення контролю за дотриманням прав і свобод людини поліцією під час надання поліцейських послуг в органах Національної поліції України утворено Управління забезпечення прав людини (3). Тобто у разі недотримання та порушення гарантованих прав і свобод поліцією, особа має можливість із письмовою скаргою звернутися до Управління забезпечення прав людини для повідомлення про незаконне поводження з боку поліції.

Для дієвого механізму дотримання прав і свобод громадян потрібно розробляти та запроваджувати в Україні міжнародні підходи та методи до підготовки працівників поліції, пріоритетним повинно бути дотримання як українського законодавства, так і Міжнародних стандартів щодо дійсного забезпечення закріплених гарантій прав і свобод людини та громадянина, як запорука до євроінтеграції. Адже саме перед органами Національної поліції України стоїть завдання забезпечення особистої безпеки громадян, захист їхніх прав і свобод, законних інтересів.

Список бібліографічних посилань:

1. МВС України результати соціологічних опитувань URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/19031_Policiya_odnim_z_lideriv_sered_derzhavnih_insti_tuciy_po_rivnyu_doviri_naselennya_rezultati_sociologichnih_opituvan.htm.

2. Резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН «Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку» від 17. 12. 1979 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282.

3. Наказ Національної поліції України про затвердження положення про Управління забезпечення прав людини Національною поліцією України від 07. 03. 2019 № 215 URL: https://dn.npu.gov.ua/assets/sites/dn/raznoe/nakaz_215.pdf.

УДК340. 134-058. 57-058. 566

Людмила Іванівна РОЖКОВА,

доцент кафедри державно-правових дисциплін та українознавства Сумського національного аграрного університету, кандидат історичних наук, доцент
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9994-0961>

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНУ ПРО РЕАБІЛІТАЦІЮ ЖЕРТВ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ

Реабілітація – процес відновлення справедливості та історичної правди щодо осіб, необґрунтовано репресованих за доби радянського тоталітаризму. Розрізняють реабілітацію правову (зняття звинувачення кримінального характеру, припинення кримінальної справи за відсутністю складу злочину) і суспільно – політичну або публічну (зняття заборони на згадування імені репресованого у засобах масової інформації, науковій літературі, громадському житті). Завершальним етапом даного процесу можна вважати лише правову реабілітацію, що доповнюється відшкодуванням завданих матеріальних збитків або поверненням майна.

13 березня 2018 р. Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 рр.» (№2325- VIII) (1), яким фактично повністю оновлено базовий Закон 1991 р. Цим Законом відновлюються права осіб, які були засуджені у позасудовому порядку, а також засуджені за діяння, що не вважаються злочинами в цивілізованому суспільстві. Закон знімає тавро «ворогів народу» з осіб, які боролись за незалежність України, отже, відновлює історичну справедливість і може вважатися продовженням декомунізації та моральним обов'язком держави перед репресованими. У Законі впорядковано та уточнено